

บุหรี่มีควันกับบุหรี่ไร้ควัน : บริบทต่าง ?

สมชัย บวรกิตติ

สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตสภาแห่งประเทศไทย

นิยามบุหรี่เป็นคำนาม หมายถึง ยาสูบที่ใช้ใบตอง หรือกระดาษเป็นต้น มวนใบยาที่หั่นเป็นฝอย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หน้า ๖๘๐)

จากประสบการณ์ผู้เขียนอายุร่วม ๑๐๐ แล้วพบว่าประชาชนคนไทยสูบบุหรี่กันมานานอย่างน้อย ๑๐๐ ปีแล้ว ใช้ใบพืชหลายประเภท มีทั้งใบยาสูบปลูกในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ และใบพืชอื่น เช่น กัญชา หันเป็นฝอยตากแห้ง แล้วห่อหุ้มด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบตอง ใบจาก หรือกระดาษ โดยเฉพาะกระดาษหนังสือพิมพ์

เป็นความรู้ที่ทราบกันแน่นอนแล้วว่าการสูบบุหรี่ยาสูบได้ก่อโรคร้ายที่สำคัญหลายอย่าง และที่ผู้เขียนเกี่ยวข้องกับ คือ โรคเหตุบุหรี่ ได้แก่ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและมะเร็งปอด ในช่วงที่ผู้เขียนรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยโรคระบบการหายใจ ที่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้พยายามช่วยผู้เสพติดบุหรี่ยาสูบ เนื่องจากติดนิโคติน โดยให้ใช้แผ่นนิโคตินแปะผิวหนังหรือเคี้ยวหมากฝรั่งนิโคตินเมื่ออยากบุหรี่ แต่ก็ไม่ได้ผลช่วยผู้เสพติดบุหรี่ให้เลิกสูบบุหรี่ได้ บางรายสูบบุหรี่และแปะแผ่นนิโคตินด้วย ผู้ที่แข่งขันดำเนินการลดเลิกการสูบบุหรี่เป็นผลงานของศาสตราจารย์ นายแพทย์ประกิต วาทีสากรกิจ อรุณแพทย์โรงพยาบาลรามาริบัติที่นอกจากใช้หลักการทางการแพทย์และจิตวิทยาแล้ว ยังแนะนำให้รัฐบาลขึ้นภาษีบุหรี่ ซึ่งได้ผลระดับหนึ่ง แต่ปัญหาด้านเศรษฐกิจส่วนบุคคลและของรัฐบาลไม่เคยหมดสิ้นไป ร่วมกับมีผู้สูบบุหรี่ใหม่ซึ่งเป็นปัญหาหลัก

เมื่อมีการผลิตบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ (บุหรี่ไฟฟ้า) โดยอาศัยแนวคิดตรรกะหลีกเลี่ยงสารเคมีพิษในควันบุหรี่ที่เป็นสาเหตุโรคร้าย เพราะบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ไร้ควัน และเนื่องจากการเสพติดบุหรี่เกิดจากเสพติดนิโคติน

บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์รุ่นแรกๆ จึงใช้สารน้ำนิโคตินความเข้มข้นระดับต่างๆ อุณหภูมิไอโคตินอย่างเดียว แต่ยังได้ผลด้านการลดเลิกผู้สูบบุหรี่ไม่ชัดเจน มีทั้งได้ผลลดเลิกสูบบุหรี่และไม่ได้ผลเลย รวมทั้งพบการเกิดพิษนิโคตินบางราย ประกอบกับพบว่ามีความอายุน้อยที่ไม่เคยสูบบุหรี่มาก่อนมาสูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ พบข้อมูลว่าผู้เสพติดบุหรี่ยังติดกลิ่นใบยาสูบเผาไหม้จึงยังไม่ยอมเลิกสูบบุหรี่

ดังนั้นจึงมีบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่เกิดขึ้นเป็นบุหรี่มีใบยาสูบชนิดอ่อนไม่เผา จึงไร้ควันพิษที่เกิดจากยาสูบเผาไหม้ ซึ่งโดยตรรกะจึงเหมาะที่ใช้ในการลดเลิกการสูบบุหรี่ยาสูบเผาไหม้ แต่ทั้งนี้ผู้สูบบุหรี่ต้องยึดมั่นความตั้งใจลดเลิกสูบบุหรี่ และต้องป้องกันเข้มแข็งไม่ให้ผู้ไม่เคยสูบบุหรี่มาใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามการเริ่มบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ก็ยังคงปลอดภัยกว่าให้เริ่มสูบบุหรี่เผาไหม้ เพราะบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ไม่ก่อโรคเหตุควันใบยาสูบ จึงหลีกเลี่ยงโรคร้ายเหตุควันบุหรี่ได้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าหากการแก้ปัญหาการเกิดโรคสูบบุหรี่ในประชาชนโดยออกกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ประเทศไทยอย่างอะลุ้มอะล่วยทำไม่ได้ ก็ขอให้คณะรัฐบาลออกกฎหมายกำจัดบุหรี่ทุกชนิด ให้หมดไปจากประเทศไทย เหมือนกับที่พณฯท่านจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จัดการกับการสูบบุหรี่ในประเทศไทยได้เด็ดขาด

เอกสารประกอบการเรียบเรียงและอ่านเพิ่มเติม
๑. สมชัย บวรกิตติ. ข้อมูลเรื่องบุหรี่ส่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. กรกฎาคม ๒๕๖๔.

๒. สมศักดิ์ เทียมเก่า. Vaping: Benefits outweigh the risks.ใน: เอื้อมพร มัชฌิมวงศ์, นรัตถพล เจริญพันธุ์, สมชัย บวรกิตติ (บรรณาธิการ). สิ่งแวดล้อมปริทรรศน์. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี, ๒๕๖๔ หน้า ๒๓๓-๒๓๕.

๓. ก้องเกียรติ ภูมพันธ์ันทรากร, สมชัย บวรกิตติ . Health concern in electronic cigarettes. AMJAM 2021; 21: 5-6.
๔. สมชัย บวรกิตติ. รู้ให้ซึ่งเรื่องบุหรี่. วารสารโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒๕๖๓; ๑: ๓๑๖-๓๑๗.
๕. รังสรรค์ ปุษปาคม. บุหรี่จริง บุหรี่หลอก. ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๐; ๑๘: ๔๘๔.
๖. สมชัย บวรกิตติ. About cigarettes. ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๓; ๒๐:๑๙๑.
๗. สมชัย บวรกิตติ. Beyond Nicotine gate way hypothesis. ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๓; ๒๐: ๑๘๙-๑๙๐.
๘. สมชัย บวรกิตติ. E-cigarettes? ธรรมชาติศาสตร์เวชสาร ๒๕๖๒; ๑๙: ๔๔๖.
๙. สมชัย บวรกิตติ. Tobacco harm reduction. telemedicine & e health. MS.ID.000522.1(5).2019.